

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

06 septembrie 2017

Nr. 01/1-06-9611

Către
Curtea Constituțională
a Republicii Moldova
MD-2004, mun. Chișinău,
str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

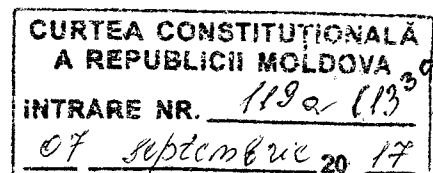
Onorată Curte,

În conformitate cu art. 88 lit. i) din Constituție, cu art. 25 lit. a) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și cu art. 38 alin. (1) lit. a) și art. 39 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995, Vă remitem alăturat Sesizarea privind examinarea constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 709 din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina.

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Igor DODON

Anexe: 4 file.

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**
MD-2004, mun. Chișinău,
str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

SESIZARE

**cu privire la examinarea constituționalității Hotărârii Guvernului nr.709
din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar
al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina**

I. AUTORUL SESIZĂRII

Igor DODON, Președintele Republicii Moldova

Republica Moldova, Chișinău, MD 2073

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.154

tel.: (+373) 22 251 016, www.presedinte.md

(+373) 22 785 561

fax: (+373) 22 780 713

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect examinarea constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 709 din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina.

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

La 6 septembrie 2017, Președintele Republicii Moldova, în temeiul art. 88 lit. i) din Constituție, prin Decretul nr. 366-VIII, a suspendat acțiunea Hotărârii Guvernului nr. 709 din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina pe motiv că aceasta contravine legislației, și anume prevederilor alin. (3) art. 33 din Legea nr. 345-XV din 25 iunie 2003 cu privire la apărarea națională.

Prin hotărârea menționată, Guvernul a aprobat participarea unui contingent militar al Armatei Naționale (57 de militari) la stagiul de instruire „Rapid Trident”, care se va desfășura la Centrul de Instruire Militară Yavoriv, Ucraina, în perioada 7-23 septembrie 2017.

La adoptarea hotărârii în cauză, Guvernul și-a depășit competența arogându-și atribuții, delegate prin lege Președintelui Republicii Moldova.

Astfel, potrivit art. 33 alin. (3) al Legii cu privire la apărarea națională, participarea unor unități (subunități) ale Armatei Naționale în afara teritoriului țării cu efective, armament și tehnică militară la exerciții militare comune cu unități militare ale altor state se aprobă de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate. Or, potrivit art. 87 din Constituție și art. 25 alin. (1) al Legii nr. 345/2003, Președintele Republicii Moldova este Comandantul Suprem al Forțelor Armate și poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative.

Temeiul legal la care Guvernul face referință, în clauza de emiteră a actului normativ adoptat, este unul eronat. Nici art. 13 din Legea nr. 219/2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operațiuni internaționale, nici art. 27 al Legii 345/2003 nu atribuie Guvernului competența de a aproba participarea militarilor Armatei Naționale la exerciții militare internaționale.

Mai mult ca atât, nici Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, care stabilește domeniile de activitate și competența Guvernului, nu abilitează Executivul cu dreptul de a aproba participarea militarilor Armatei Naționale la exerciții, stagii sau misiuni militare internaționale.

Prin urmare, prin acțiunile sale, Executivul și-a depășit atribuțiile și a admis încălcarea prevederilor Constituției, ignorând cu vehemență principiul separației și colaborării puterilor, garantat de art. 6.

Prin Hotărârea nr. 6 din 6 februarie 2001, Curtea Constituțională a menționat: „[...] Principiul fundamental aflat la baza organizării și funcționării aparatului de stat este separația puterilor legislativă, executivă și judecătorească. Fiecare dintre aceste autorități este investită cu anumite prerogative, potrivit prevederilor Constituției, nici una dintre ele neavând posibilitatea de a uzurpa atribuțiile celeilalte sau de a le transmite exercitarea acestora [...]”.

De asemenea, Curtea a expus că divizarea funcțiilor în stat sau, altfel spus, a puterii în legislativă, executivă și judecătorească, implică o colaborare și un control reciproc. Or, funcționarea oricărei societăți democratice presupune în permanență, ca premisă esențială în realizarea statului de drept, necesitatea creării unui sistem instituționalizat de control capabil să „cenzureze” activitatea autorităților publice la orice nivel, astfel încât puterea deținută să nu devină o prerogativă la discreția celor ce o exercită.

Separația puterilor are menirea de a asigura realizarea guvernării democratice, evitarea abuzului de putere. Or, principiul separației puterilor poate fi considerat drept unul dintre cele mai avansate și mai potrivite concepte ale puterilor de stat.

Inter alia, în Hotărârea nr.7 din 18 mai 2013, Înalta Curte a statuat că pentru buna funcționare a statului de drept, o importanță deosebită o are separația și colaborarea dintre puterile statului, care ar trebui să se manifeste în spiritul normelor de loialitate constituțională, comportamentul loial fiind o prelungire a principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

Observăm totuși că, în procesul adoptării de către Guvern a hotărârii criticate, s-a operat cu termenul „stagiul de pregătire”, scopul acestui joc de cuvinte fiind evitarea sintagmei „exerciții militare” cu care operează art. 33 al Legii nr. 345/2003. Prin urmare, Executivul a considerat că reformularea genericului evenimentului va oferi competența de a aproba participarea efectivului militar.

Este de menționat că, potrivit comunicatului oficial al Ministerului Apărării al Ucrainei, cât și a portalului oficial al Forțelor Armate S.U.A în Europa (USAREUR), programul „Rapid Trident” 2017 reprezintă un exercițiu anual multinațional¹.

În plus, acesta este calificat drept un exercițiu ce se concentrează asupra operațiunilor de menținere a păcii și stabilității pentru a asigura un mediu de siguranță. Fapt ce denotă caracterul oficial al acestuia de exercițiu, nu stagiul.

---

¹ „Rapid Trident is an annual, multinational exercise that serves as the validation for Ukraine's Ministry of Defense ”

O altă strategie de eludare a legii de către Executiv a fost realizată prin introducerea în textul hotărîrii criticate a mențiunii „participarea unui contingent militar al Armatei Naționale (57 militari fără armament, muniții și tehnică militară)”. Prin tactica respectivă, Executivul și-a atribuit competența decizională caracteristică art. 33 al Legii nr. 345/2003. Or, legea nu face distincție între noțiunile „cu armament și tehnică” și „fără armament și tehnică”, atunci cînd atribuie Comandantului Suprem al Forțelor Armate competența decizională pe dimensiunea aprobării participării unor unități (subunități) ale Armatei Naționale în afara teritoriului țării cu efective.

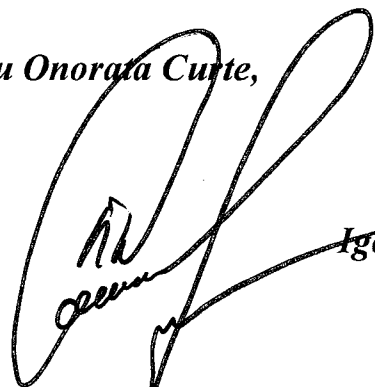
În logica celor enunțate, interpretarea subiectivă de către Executiv a unor norme fie calificarea subiectivă a unor împrejurări nu poate denatura competențele sefului statului, în ceea ce privește calitatea sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate.

Literalmente, în Hotărîrea nr. 15 din 16 decembrie 1996, Curtea Constituțională a subliniat că, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, Președintele Republicii Moldova „poartă răspundere personală pentru capacitatea de apărare a statului și capacitatea de luptă a forțelor armate” în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative. Or, anume Legea nr. 345/2003 stipulează principalele atribuții ale Președintelui în domeniul apărării, începînd cu conducerea generală a sistemului național de apărare și terminînd cu acordarea de grade militare supreme.

În concluzie, menționăm că, ținînd cont de art. 33 din Legea cu privire la apărare națională și de principiul separației puterilor, consfințit în art. 6 din Constituție, Guvernul nu a fost în drept să aprobe Hotărîrea nr. 709 din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art. 6, art. 87, art. 88 lit. i) și al art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, al art. 4 și art. 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și al art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, solicit Înaltei Curți să exercite controlul constituționalității și să declare neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr. 709 din 6 septembrie 2017.

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Igor DODON

Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului nr. 709 din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina.
2. Decretul nr. 366-VIII din 6 septembrie 2017 privind suspendarea acțiunii Hotărîrii Guvernului nr. 709 din 6 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

DECRET

privind suspendarea acțiunii Hotărîrii Guvernului
nr.709 din 6 septembrie 2017

În temeiul art. 88 lit. i) din Constituția Republicii Moldova,

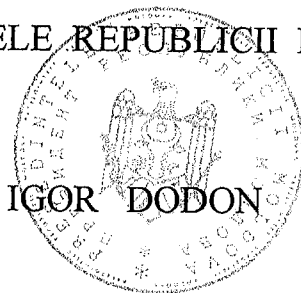
Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art.1. - Se suspendă acțiunea Hotărîrii Guvernului nr.709 din 6 septembrie 2017 privind participarea unui contingent militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina.

Art.2. - Guvernul va întreprinde măsurile necesare în vederea executării articolului 1 din prezentul decret.

Art. 3. - Prezentul decret intră în vigoare la data semnării.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău, 6 septembrie 2017.
Nr.366-VIII.

Перевод

ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

У К А З

о приостановлении действия Постановления Правительства
№ 709 от 6 сентября 2017 года

На основании пункта i) статьи 88 Конституции Республики Молдова

Президент Республики Молдова п о с т а н о в л я е т:

Ст. 1. - Приостановить действие Постановления Правительства № 709 от 6 сентября 2017 года об участии военного контингента Национальной армии в учениях в Украине.

Ст. 2. - Правительству принять необходимые меры по исполнению статьи 1 настоящего указа.

Ст. 3. - Настоящий указ вступает в силу со дня подписания.

ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ИГОРЬ ДОДОН

793 HOTĂRÎRE
privind participarea unui contingent militar
al Armatei Naționale la stagiul de instruire din Ucraina

În temeiul Acordului de colaborare între Ministerul Apărării al Republicii Moldova și Ministerul Apărării al Ucrainei, întocmit în or. Chișinău la 19 februarie 1993, art.13 din Legea nr.219 din 3 decembrie 2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.25-30, art.57), cu modificările și completările ulterioare, și art.27 din Legea nr.345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.200-203, art.775), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă participarea unui contingent militar al Armatei Naționale (57 de militari fără armament, muniții

și tehnică militară) la stagiul de instruire „Rapid Trident”, care se va desfășura la Centrul de Instruire Militară Yavoriv, Ucraina, în perioada 7-23 septembrie 2017.

2. Ministerul Apărării va întreprinde măsurile necesare pentru organizarea, detașarea și pregătirea contingentului militar desemnat pentru participare la stagiul de instruire „Rapid Trident”.

3. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va informa autoritățile țării-gazdă, prin intermediul misiunilor diplomatice, despre aprobarea participării contingentului militar al Armatei Naționale la stagiul de instruire „Rapid Trident”.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției

Nr. 709. Chișinău, 6 septembrie 2017.

Pavel FILIP

Andrei Galbur
Vladimir Cebotari